

Leren zichtbaar maken met behulp van de Diatoetsen

In het boek 'Leren zichtbaar maken' van John Hattie, een van de meest toonaangevende onderwijswetenschappers van dit moment, wordt vanuit evidence-based onderzoek beschreven wat daadwerkelijk effect heeft in het onderwijs en welke factoren belangrijk zijn voor het daadwerkelijk verbeteren van het leren van leerlingen. Overduidelijk is dat leraren hoofdrolspelers zijn in het onderwijsproces.

Feedback, feedup en feedforward

De termen van Hattie 'feedback', 'feedup' en 'feedforward' voor het geven van procesgerichte feedback zijn inmiddels behoorlijk bekend geraakt in het onderwijsveld. Leraren kennen het belang van samen met hun leerlingen de resultaten van toetsen en observaties te bespreken om vast te stellen wat het huidige kennis/functioneringsniveau van de leerling is, wat het te bereiken niveau is en welke stappen daartoe nog moeten worden gezet. We zien dat leraren ook anders naar toetsen zijn gaan kijken; de meerwaarde van formatief toetsen t.o.v. summatief toetsen wordt door velen onderschreven. Geen wonder dat scholen zich meer en meer gaan oriënteren op de diverse leerlingvolgsystemen en de mogelijkheden die zij bieden. Een positieve stimulans hierbij is de rol die de Onderwijsinspectie hierin speelt. Sinds het ingaan van het nieuwe toezichtskader (2017) zijn scholen vrij in de keuze van een leerlingvolgsysteem voor minimaal taal en rekenen, zolang leraren en scholen maar een goed beeld hebben van de ontwikkeling van de leerlingen. Daarbij is het belangrijk dat ze dat beeld kunnen vergelijken met de resultaten van vergelijkbare leerlingen op andere scholen. Maar vooral: dat ze kunnen verantwoorden welke adequate acties ze ondernemen op basis van de analyse van de toetsresultaten.

Diatoetsen

Meer en meer leraren en scholen vinden de weg naar de Diatoetsen. Met name de toets voor begrijpend lezen Diatekst wordt omarmd. Dit niet alleen vanwege de belangrijke voordelen als digitaal (werkdrukverlagend, geen nakijkwerk en minder fraudegevoelig) en een korte afnametijd (streeftijd 45 tot 50 minuten, onderwijstijdbesparend), maar ook vanwege de duidelijke analyses in het digitale systeem, de Dia-groeiwijzer,

In de Dia-groeiwijzer wordt zichtbaar gemaakt hoever de leerling is gevorderd richting het bereiken van het gewenste referentieniveau, wat het begrijpend leesniveau van de leerling is, hoeveel tijd de leerling nodig heeft gehad om deze toets te maken en wat zijn score is t.o.v. vergelijkbare leerlingen. Ook wordt er inzage gegeven in de beheersing van de deelaspecten (woord- en zinsniveau, alineaniveau en contextniveau). Deze laatste analyses geven inzicht in belangrijke vaardigheden die leerlingen moeten beheersen om te kunnen komen tot tekstbegrip. Zij geven het huidige functioneringsniveau van leerlingen op de diverse vaardigheden weer en maken duidelijk waar groeikansen liggen om verder door te groeien tot het gewenste referentieniveau (feedback, feedup, feedforward)

Diaplus

Daarnaast is er materiaal beschikbaar (Diaplus Tekstenlab: een tekstenbank met meer dan 800 teksten) dat volgens de nieuwste onderwijsinzichten kan worden ingezet. Met het materiaal, de teksten en werkbladen kan gedifferentieerd worden naar leesniveau en op onderwijsbehoefte (de deelvaardigheden). Het biedt kansen voor klassikaal werken, in groepen werken, groepsdoorbrekend werken, maar ook voor gepersonaliseerd leren.

Diacademie

Maar de Diatoetsen gaan verder! We weten dat hoe meer de hoofdrolspeler (de leerkracht in dit geval) weet van het onderwijsproces, des te beter hij de andere hoofdrolspeler (de leerling) kan helpen om verder te komen. Diacademie wil de kennis en visie achter de toetsen delen met het onderwijsveld. De Diatoetsen zijn voortgekomen uit onderzoek aan de Rijksuniversiteit Groningen en vanuit deze kennisbasis biedt Diacademie workshops en begeleiding aan scholen die meer willen halen uit hun toetsstelsel. Zo kunnen leraren leren over de ontwikkeling van de leesvaardigheid van beginnende geletterdheid tot het bereiken van referentieniveau 3F. Ook wordt tijdens deze workshops inzicht geboden in de verschillende deelaspecten van tekstbegrip en daarmee samenhangende lezerstypen met onderscheiden leerbehoeften. Daarbij worden voorbeelden gegeven van toe te passen interventies. En hiermee gaan we dus een stapje verder dan alle anderen; we bieden leraren niet alleen de kans om zich verder te bekwamen in het gebruiken van formatieve toetsen, maar we geven ze ook de kans zich inhoudelijk te verdiepen in het begrijpend leesproces en zich te ontwikkelen tot expertdocent!

